

SISÄLTÖ

Johdanto säätiön toimintaan	2		
Säätiön perustaminen	2	Lähipiiri	8
Suomen arkkitehtuurimuseon säätiön ja Designmuseon säätiön sitoumus	3	Talous	9
Säätiön hallitus	3	Toiminta	11
Säätiön toiminnan käynnistyminen	4	Uuden museon toteutussuunnitelma	11
Museohankkeen ohjausryhmä	4	Uuden museo-organisaation muodostaminen	12
Säätiön rahoitus ja pääomittaminen	4	Museon uudisrakennushanke	12
Säätiökonsernin muodostuminen	5	Museosäätiön varainhankinta	12
Museon uudisrakennushanke	5	Viestintä ja vuorovaikutus	13
		Hankkeen eteneminen ja säätiön toiminta vuosina 2023–2024	14
Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiön vuosi 2022	5		
Hallitus	5	Liite. Vuoden 2022 aikana toteutetut vierailut, vertailukohteet, haastattelut ja työpajat	15
Valiokunnat	6		
Toimitusjohtaja	7		
Ohjausryhmä	7		
Henkilöstö ja toimitilat	7		

Kannen kuva: Anja Reponen

Johdanto säätiön toimintaan

Säätiön perustaminen

Suomen valtio ja Helsingin kaupunki perustivat Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiö sr:n keväällä 2022. Perustamiskirja allekirjoitettiin ja säätiön hallitus nimitettiin 28.4.2022.

Säätiön tarkoituksena on edistää ja tukea arkkitehtuuri- ja designmuseotoimintaa sekä edistää, tukea ja tehdä tunnetuksi arkkitehtuuria ja muotoilua. Tarkoituksensa toteuttamiseksi säätiö perustaa uuden, kansainvälisesti korkeatasoisen ja pohjoismaisesti merkittävän arkkitehtuuri- ja designmuseon Helsingin Eteläsatamaan.

Säätiön perustamisajankohtana hanke museon perustamiseksi oli käynnissä. Hanke käynnistyi maaliskuussa 2021 Helsingin kaupungin ja Suomen valtion keskinäisellä yhteistyösopimuksella. Ennen siirtymistään vasta perustetun Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiön alaisuuteen 1.6.2022 hankeorganisaatio toimi Helsingin kaupungin kulttuurin- ja vapaa-ajan toimialan yhteydessä.

Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiö perustettiin Helsingissä 28.4.2022. Säätiön perustamiskirjan allekirjoittivat tiede- ja kulttuuriministeri Antti Kurvinen, Helsingin pormestari Juhana Vartiainen, opetus- ja kulttuuriministeriön kansliapäällikkö Anita Lehtikainen sekä Helsingin kaupungin kansliapäällikkö Sami Sarvilinna. (Kuva: Paavo Jantunen)

Suomen arkkitehtuurimuseon säätiön ja Designmuseon säätiön sitoumus

Säätiön perustamisen yhteydessä Designmuseon säätiö sr:n hallitus ja Suomen arkkitehtuurimuseon säätiö sr:n hallitus allekirjoittivat sitoumuksen, jossa säätiöt ilmaisevat tahtonsa uuden Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiön perustamiselle siten kuin perustamiskirjassa ja sen liitteenä olevissa säännöissä tarkemmin määrätään. Lisäksi säätiöt sitoutuivat neuvottelemaan ja päättämään säätiöiden sulautumisesta Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiöön uuden arkkitehtuuri- ja designmuseon perustamisen edellyttämässä aikataulussa.

Säätiön hallitus

Säätiön ensimmäisen hallituksen nimittivät säätiön perustajat Helsingin kaupunki ja Suomen valtio opetus- ja kulttuuriministeriön edustamana. Hallituksen jäseniksi nimitettiin: **Timo Laitinen**, pääjohtaja, Valtiokonttori; **Mikko Aho**, arkkitehti, SAFA; **Stefan Björkman**, toimitusjohtaja, Föreningen Konstsamfundet r.f.; **Anne Korkiakoski**, hallitusammattilainen; **Juha Lemström**, arkkitehti, SAFA; **Leena Mörttinen**, alivaltiosihteeri, valtiovarainministeriö; **Mikael (Miklu) Silvanto**, Chief Design Officer, Bang & Olufsen; **Pauli Sivonen**, johtaja, Serlachius-museot, Gösta Serlachiuksen taidesäätiö; **Anna Valtonen**, professori, Aalto-yliopisto, Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu. Puheenjohtajaksi nimitettiin Timo Laitinen.

Säätiön toiminnan käynnistyminen

Säätiön hallitus järjestäytyi 16.5.2022 ja säätiön operatiivinen toiminta käynnistyi 1.6.2022.

Järjestäytymiskokouksessaan 16.5.2022 hallitus valitsi keskuudestaan varapuheenjohtajaksi Anne Korkiakosken. Hallitus allekirjoitti säätiön perustamisilmoituksen toimitettavaksi patentti- ja rekisterihallitukseen. Hallitus valitsi säätiön tilintarkastusyhteisöksi KPMG Oy AB:n vastuullisena tilintarkastajana **Jorma Nurkkala**. Museohankkeen hankejohtajana Helsingin kaupungin palveluksessa toiminut **Kaarina Gould** nimitettiin säätiön toimitusjohtajaksi 1.6.2022 alkaen. Säätiöön otettiin työntekijöiksi projektipäällikkö **Reetta Turtiainen** ja viestinnän suunnittelija **Pyry Waltari**.

Museohankkeen ohjausryhmä

Museohankkeen käynnistäjät ja säätiön perustajat Suomen valtio ja Helsingin kaupunki ovat keväällä 2021 asettaneet ohjausryhmän seuraamaan ja tukemaan hanketyötä. Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiön perustamisen myötä hankkeeseen kohdennetut resurssit ovat siirtyneet säätiön vastuulle, ja ohjausryhmän työ kohdistuu säätiön ja syksyllä 2022 perustetun kiinteistöosakeyhtiön vastuulla olevaan uuden arkkitehtuuri- ja designmuseon perustamista edistävään hanketyöhön. Ohjausryhmän puheenjohtajana toimii Timo Laitinen. Ohjausryhmän asettamispäätöksen 24.3.2021 mukaan ohjausryhmän toimikausi jatkuu vuoden 2023 loppuun.

Säätiön rahoitus ja pääomittaminen

Säätiön perustamisen yhteydessä Helsingin kaupunki ja Suomen valtio lahjoittivat säätiölain mukaisen perustamispääoman 50 000 euroa puoliksi. Lisäksi Helsingin kaupunki ja Suomen valtio osoittivat säätiölle toimintamäärärahat vuosille 2022–2023. Määrärahoilla katetaan museohankkeen edellyttämät hallinto- ja henkilöstökulut sekä tarvittavien selvitysten tekeminen.

Museohankkeelle on asetettu tavoite, että säätiölle muodostuisi vähintään 150 miljoonan euron pääoma, jonka tuotoilla säätiö aikanaan kattaisi museolle suunnitellun uudisrakennuksen vuokra- ja ylläpitokulut. Suomen valtion, Helsingin kaupungin ja yksityisten tahojen osalta olivat ehdollisia. Säätiön tavoitteena on, että kaupunki ja valtio hyväksyisivät museon toteutussuunnitelman vuoden 2023 syksyllä, minkä jälkeen hankkeeseen ehdollisesti mukaan sitoutuneet tahot vahvistaisivat yhteensä vähintään 150 miljoonan euron pääomalahjoitukset Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiön peruspääomaan.

Pääomalahjoitukset kutsuttaisiin erikseen sovittavassa aikataulussa vuosina 2023–2028.

Säätiökonsernin muodostuminen

Museohankkeen edellytyksenä on Suomen arkkitehtuurimuseon säätiön ja Designmuseon säätiön sulautuminen Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiöön. Sulautuminen ja siihen liittyvä liikkeenluovutus on

suunniteltu tapahtuvaksi vuoden 2024 alussa. Ennen sulautumista säätiö perustaa museotoimintaa ylläpitävän, täysin omistamansa osakeyhtiön, jonka työntekijöiksi sulautuvien museosäätiöiden henkilökunnat siirtyvät liikkeenluovutusperiaatteiden mukaisesti.

Museon uudisrakennushanke

Säätiön perustajat, Helsingin kaupunki ja Suomen valtio, perustivat syksyllä 2022 säätiön rinnalle erillisen kiinteistöosakeyhtiön (Kiinteistö Oy ADM) vastaamaan museon uudisrakennushankkeen kehittämisestä. Kiinteistöyhtiön tehtävänä on myös museon suunnittelukilpailun järjestäminen ja voittaneen konseptin jatkokehittäminen sekä hankkeen toteutusmallin suunnittelu.

Säätiö tekee suunnittelutyössä tiivistä yhteistyötä kiinteistöosakeyhtiön kanssa. Säätiön hallituksen jäsenet **Juha Lemström** ja **Mikko Aho** ovat myös Kiinteistö Oy ADM:n hallituksessa, Lemström puheenjohtajana, Aho varapuheenjohtajana. Kiinteistöyhtiön muut hallituksen jäsenet ovat **Antti Halm**, **Stuba Nikula**, **Miika Kotaniemi** ja **Markku Inkeroinen**. Hallituksen nimittivät Helsingin kaupunki ja Suomen valtio.

Helsingin kaupunki käynnisti vuoden 2021 aikana Eteläsataman Makasiinirannan kokonaiskehittämistä koskevan suunnittelu- ja konseptikilpailun, joka päättyi marraskuussa 2022. Alue sisältää varauksen uutta arkkitehtuuri- ja designmuseota varten.

Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiön vuosi 2022

Vuosi 2022 oli säätiön ensimmäinen toimintavuosi. Säätiön perustivat 28.4. 2022 Helsingin kaupunki ja Suomen valtio. Perustamiskirjan allekirjoittivat Helsingin kaupungin pormestari **Juhana Vartiainen** ja kansliapäällikkö **Sami Sarvilinna** sekä Suomen valtion puolesta tiede- ja kulttuuriministeri **Antti Kurvinen** ja opetus- ja kulttuuriministeriön kansliapäällikkö **Anita Lehikoinen**.

Hallitus

Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiön toiminnasta vastaa säätiön hallitus. Säätiön ensimmäisen hallituksen nimittivät sen perustajat Helsingin kaupunki ja Suomen valtio. Jatkossa perustajat nimittävät kukin yhden jäsenen ja muuten säätiön hallitus täydentää itse itseään säätiön sääntöjen mukaisen erovuoroisuusjärjestyksen mukaisesti. Vuonna 2022 säätiön hallituksen muodostivat seuraavat henkilöt:

Timo Laitinen, pääjohtaja, Valtiokonttori (puheenjohtaja)

Anne Korkiakoski, hallitusammattilainen (varapuheenjohtaja)

Mikko Aho, arkkitehti, SAFA

Stefan Björkman, toimitusjohtaja, Föreningen Konstsamfundet r.f.

Juha Lemström, arkkitehti, SAFA

Leena Mörttinen, alivaltiosihteeri, valtiovarainministeriö

Mikael (Miklu) Silvanto, Chief Design Officer, Bang & Olufsen

Pauli Sivonen, johtaja, Serlachius-museot, Gösta Serlachiuksen taidesäätiö

Anna Valtonen, professori, Aalto-yliopisto, Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu

Säätiön hallituksen kokouksessa 7.12.2022 päätettiin säätiön sääntöjen muuttamisesta ennen vuoden 2023 vuosikokousta niin, että hallituksen koko voi olla pysyvästi 5–9 jäsentä. Sääntömuutosilmoitus on jätetty PRH:lle 20.2.2023.

Erovuorossa 2023 vuosikokouksen yhteydessä ovat Leena Mörttinen ja Mikko Aho. Ahon tilalle kaupunki nimittää jäsenen, Mörttisen tilalle valtio.

Hallitus kokoontui vuoden 2022 aikana 6 kertaa. Kokouksen 7.12.2022 yhteydessä järjestettiin tapaaminen Designmuseon säätiön ja Suomen arkkitehtuurimuseon säätiön hallitusten kanssa. Kokous 28.9.2022 oli yhteinen Kiinteistö Oy ADM:n hallituksen kanssa.

Hallituksen työskentelyalustana käytetään Admincontrol-hallitusportaalia.

Valiokunnat

Säätiön hallituksesta on muodostettu kolme valiokuntaa:

Rahoitusvaliokunta: Stefan Björklund, Leena Mörttinen

Rakennusvaliokunta: Mikko Aho, Juha Lemström, Anna Valtonen

Konsernivaliokunta: Anne Korkiakoski, Pauli Sivonen, Miklu Silvanto

Rahoitusvaliokunta on kuullut asiantuntijana **Petteri Karttusta**.

Rakennusvaliokunnan työssä on ollut asiantuntijana **Ari Tolppanen** hankkeen ohjausryhmästä. Tapaamisissa on ollut läsnä museon rakennushankkeen rakennuttajakonsultti **Markus Mikkola** Haahtela-kehitys Oy:stä sekä opetus- ja kulttuuriministeriön projektipäällikkö Markku Inkeroinen.

Konsernivaliokunta on kokoontunut myös yhdessä Designmuseon säätiön ja Suomen arkkitehtuurimuseon säätiön hallitusten muodostaman yhteisen fuusiotyöryhmän kanssa.

Säätiön hallituksen rakennusvaliokunta toteutti opintomatkan Osloon syyskuussa 2022. Matkaan osallistuivat myös säätiön toimitusjohtaja, projektipäällikkö ja viestinnän suunnittelija sekä opetus- ja kulttuuri-ministeriön projektipäällikkö ja museohankkeen rakennuttajakonsultti. Matkan kokonaiskulut säätiön osalta olivat 6 486,33 euroa. Suomalais-norjalainen kulttuurirahasto myönsi matkaan kohdeavustuksen 2000 euroa.

Toimitusjohtaja

Hallitus nimitti säätiön toimitusjohtajaksi 1.6.2022 alkaen Kaarina Gouldin. Toimitusjohtajan luottamustoimet vuoden 2022 aikana:

- Yleisradio Oy:n hallitus
- Taiteen perusopetusliiton hallitus
- Suomen New Yorkin kulttuuri-instituutin Advisory Board

Ohjausryhmä

Museohankkeella on Helsingin kaupungin ja Suomen valtion asettama ohjausryhmä jonka toimikausi jatkuu vuoden 2023 loppuun. Museohankkeen ohjausryhmä kokoontui vuoden 2022 aikana 3 kertaa. Ohjausryhmän jäsenet ovat:

Laura Aalto, Vs. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja, Helsingin kaupunki
Jannica Fagerholm, Toimitusjohtaja, Signe ja Ane Gyllenbergin säätiö
Saija Hollmén, Hallituksen pj, Suomen arkkitehtuurimuseon säätiö
Carina Jaatinen, Museonjohtaja, Arkkitehtuurimuseo
Riitta Kaivosoja, Ylijohtaja, OKM, Kulttuuri- ja taidepolitiikan osasto
Annika Kliment, Apulaishallituksen johtaja, Valtiovarainministeriö
Mirkku Kullberg, Toimitusjohtaja, Glasshouse Helsinki
Timo Laitinen, Pääjohtaja, Valtiokonttori
Rikhard Manninen, Maankäyttöjohtaja, Helsingin kaupunki
Kerstin Rinne, Hallituksen jäsen, Jane ja Aatos Erkon säätiö
Hannele Pohjola, Hallituksen pj, Designmuseon säätiö
Päivi Salonen, Kulttuuriasiainneuvos, Opetus- ja kulttuuriministeriö
Jukka Savolainen, Museonjohtaja, Designmuseum Finland
Tuula Saxholm, Rahoitusjohtaja, Helsingin kaupunki
Ari Tolppanen, Hallituksen puheenjohtaja, Aristo-Invest

Museohankkeen kansainväliseen neuvonantajaryhmään kuuluvat Linda Liukas (ylh. vas.), Héctor Noval, Eeva-Liisa Pelkonen, Joar Nango, Indy Johar, Eva Franch i Gilabert, Ervin Latimer, Nimco Kulmiye Hussein, Teemu Suviala, Liza Chong, Johannes Suikkanen, Paola Antonelli, Kieran Long ja Caterina Fake.

Henkilöstö ja toimitilat

Toimitusjohtajan lisäksi säätiön henkilökuntaan kuuluu kaksi työntekijää:

Reetta Turtiainen, projektipäällikkö
(määräaikainen työsopimus 1.6.2022–31.8.2023)

Pyry Waltari, viestinnän suunnittelija
(määräaikainen työsopimus 1.6.2022–31.8.2023)

Lisäksi säätiössä työskenteli harjoittelijana kulttuurituotannon opiskelija (Metropolia AMK) **Helmi Hiltunen** neljän kuukauden ajan 1.9.–31.12.2022.

Säätiön toimitilat sijaitsevat Designmuseon yhteydessä osoitteessa Korkeavuorenkatu 23, 00130 Helsinki.

Kansainvälinen neuvonantajaryhmä

Museohankkeelle nimitettiin marraskuussa 2022 kansainvälinen neuvonantajaryhmä.

Ryhmään kutsuttiin **Paola Antonelli, Liza Chong, Caterina Fake, Eva Franch i Gilabert, Indy Johar, Nimco Kulmiye Hussein, Ervin Latimer, Linda Liukas, Kieran Long, Joar Nango, Héctor Noval, Eeva-Liisa Pelkonen, Johannes Suikkanen ja Teemu Suviala.**

Ryhmälle on järjestetty kaksi etätyöpajaa, 15.11.2022 ja 30.11.2022, joissa keskusteltiin museohankkeen tavoitteista. Neuvonantajat eivät osallistu säätiön tai museohankkeen päätöksentekoon.

Lähipiiri

Säätiön tiedossa olevat säätiön ja säätiön suppeaan lähipiiriin kuuluvien välillä tehdyt taloudelliset toimet tilikaudella 2022 on avattu toimintakertomuksen kappaleissa 'Hallitus', 'Toimitusjohtaja' ja 'Talous'.

Lähipiiritapahtumia seurataan kirjanpito-ohjelmiston, palkanlaskennan, matka- ja kululaskujen sekä asiakas- ja toimittajarekisterien kautta. Suppean lähipiiriin lähipiiritapahtumista laaditaan vuosittain yhteenveto ja tiedot esitellään hallitukselle tilinpäätöksen yhteydessä.

Säätiö ei ole antanut lähipiirille tai lähipiiriin kuuluvan ihmisen tai ihmisten määräysvallassa olevalle yhteisölle apurahoja, avustuksia tai muuta osittain tai kokonaan vastikkeetonta taloudellista etua. Säätiön ja mainittujen tahojen välillä ole tehty sopimuksia tai muitakaan taloudellisia toimia.

Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiö sr ei ole myöntänyt tai antanut lainoja, vastuuta tai vastuusitoumuksia säätiön lähipiiriin kuuluville.

Talous

Säätiön talouden seurannasta ja järjestämisestä vastaa toimitusjohtaja Kaarina Gould. Säätiön kirjanpidosta ja palkanlaskennasta vastaa Suomen säätiötilipalvelu Oy, kirjanpitäjänä **Jussi Karhu**. Taloushallinnon alustana käytetään Fennoa-palvelua.

Säätiön tilintarkastajana toimii **Jorma Nurkkala**, KPMG Oy. Tilintarkastajalle maksettiin säätiön ensimmäisenä tilikautena palkkio lausunnosta säätiön perustamisilmoituksesta 2 294 euroa. Säätiön tilikausi on kalenterivuosi.

Säätiön perustajien lahjoittama peruspääoma on 50 000 euroa. Säätiön peruspääomaa ja sen sijaan tullutta omaisuutta ei saa käyttää säätiön toimintaan. Säätiön sääntöjen mukaan peruspääoman tuottoa ja arvonnousua saa käyttää säätiön toimintaan.

Säätiön toiminnan rahoitus perustuu Helsingin kaupungin ja opetus- ja kulttuuriministeriön museohankkeen hankevaiheeseen osoittamaan rahoitukseen. Museohankkeen siirryttyä säätiön alaisuuteen 1.6.2022 Helsingin kaupunki sekä opetus- ja kulttuuriministeriö sitoutuivat siirtämään hankkeelle aiemmin myönnettyistä määrärahoista jäljelle jäävät osuudet (315 929 euroa / taho) säätiölle ja osoittivat säätiölle lisämäärärahan (273 000 euroa / taho) vuosille 2022–2024, kummankin osuuden ollessa 588 929 euroa, yhteensä 1 177 858 euroa (sis alv).

Lisäksi Suomen Taideteollisuusyhdistyksen 100-vuotissäätiö sr tukee säätiötä viestinnän resursoinnilla (yhteensä 140 000 euroa (sis. alv) vuosille 2022–2023). Suomalais-norjalainen kulttuurirahasto myönsi säätiölle 2000 euron matka-avustuksen.

Vuoden 2022 lopussa säätiö on jättänyt ennakoratkaisuhakemuksen verottajalle yleishyödyllisyydestä. Ennakoratkaisu saatiin verottajalta 8.2.2023. Päätösten mukaan säätiö täyttää yleishyödyllisyyden kriteerit sekä tulo- että lahjaverotuksessa.

UUSI ARKKITEHTUURI- JA DESIGNMUSEO

Säätiön tuotot

Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiön tilikauden 28.4.-31.12.2022 tuotot 385 493,66 euroa muodostuivat pääasiassa Helsingin kaupungin sekä opetus- ja kulttuuriministeriön museohankkeelle osoittamista määrärahoista.

Kaupunki on suorittanut koko vuosille 2022–2024 osoittamansa määrärahan 588 929 euroa säätiölle tilikauden 2022 aikana. Määrärahasta kolmasosa, 196 309,66 euroa on jaksotettu vuodelle 2022.

Valtion museohankkeelle osoittaman samansuuruisen määrärahan osuuden säätiö hakee opetus- ja kulttuuriministeriöltä erissä myönnettävinä toiminta-avustuksina vuosittain. Vuonna 2022 OKM myönsi säätiölle 117 184 euroa.

Lisäksi säätiö sai tukea Suomen Taideteollisuusyhdistyksen 100-vuotissäätiöltä 70 000 euroa museohankkeen viestintään sekä Suomalais-norjalaiselta kulttuurirahastolta matka-avustuksen 2000 euroa.

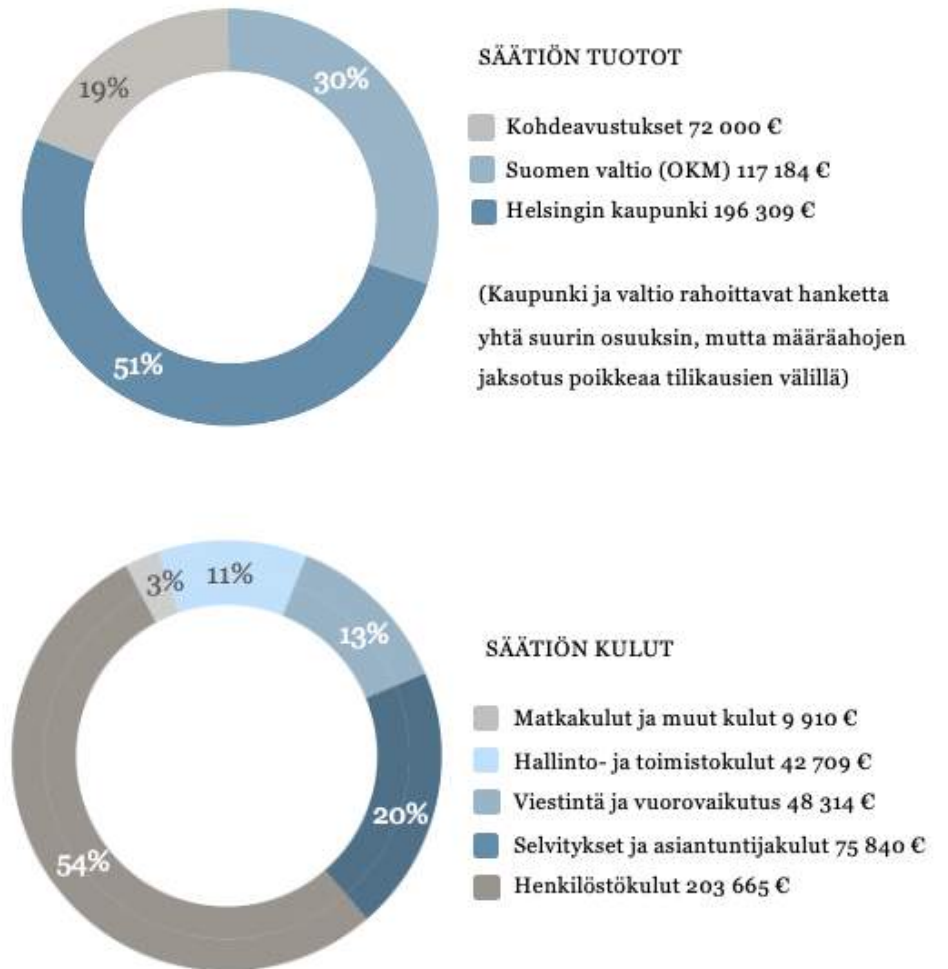
Säätiön kulut

Säätiön kulut 380 437,95 euroa muodostuivat säätiön toiminnan käynnistämiseen liittyvistä kuluista, henkilöstö- ja hallintokuluista, viestinnän ja vuorovaikutuksen kuluista sekä museohankkeen edellyttämien selvitysten kuluista.

Tilikauden tulos

Tilikauden tulos on 5 044,10 euroa ylijäämäinen.

Säätiön peruspääoma 50 000 euroa mukaanlukien oma pääoma tilikauden päättyessä on 55 044,10 euroa.

Toiminta

Säätiön ensimmäisenä toimintavuotena 2022 toiminnassa on ollut viisi fokusaluetta:

- säätiön hallinnon perustaminen ja toimintamallien luominen
- uuden arkkitehtuuri- ja designmuseon perustamisen edellytyksenä olevien toteutuspäätösten ehtojen mukaisen toteutussuunnitelman laatimiseen ja siihen liittyvien selvitysten tekemiseen
- museon uudisrakennuksen alustava hankesuunnittelu / yhteistyö Kiinteistö OY ADM:n kanssa
- varainhankinta
- yhteistyö Designmuseon ja Arkkitehtuurimuseon kanssa, näiden osallistaminen toteutussuunnitelmaan, fuusio ja uuden museo-organisaation muodostaminen

Säätiön toimenpiteitä vuoden 2022 aikana kuvataan myös liitteessä *Vuoden 2022 aikana toteutetut vierailut, vertailukohteet, haastattelut ja työpajat*.

Uuden museon toteutussuunnitelma

Vuonna 2023 esitellään Suomen valtiolle, Helsingin kaupungille, Suomen arkkitehtuurimuseon säätiölle ja Designmuseon säätiölle sekä ehdollisen

lahjoituspäätöksen tehneille yksityisille tahoille päätösesitys uuden arkkitehtuuri- ja designmuseon toteuttamisesta ja Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiön pääomittamisesta museolle rakennettavan uudisrakennuksen mahdollistamiseksi.

Päätösten perustana oleva toteutussuunnitelma sisältää kuvauksen uuden museon toiminnasta, organisaatiosta, museon liiketoimintasuunnitelman, rahoitussuunnitelman ja alustavan hankesuunnitelman museon uudisrakennuksesta Helsingin Eteläsatamassa. Lisäksi suunnitelmassa esitetään kuvaus Suomen arkkitehtuurimuseon säätiön ja Designmuseon säätiön sulautumisesta Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiöön.

Toteutussuunnitelma perustuu vuosina 2021–2022 tehtyyn hanketyöhön, johon on osallistunut laaja joukko asiantuntijoita. Hanke perustuu opetus- ja kulttuuriministeriön ja Helsingin kaupungin yhteistyössä Arkkitehtuurimuseon ja Designmuseon kanssa tekemiin aiempiin (2018–2019) selvityksiin sekä osapuolten näiden selvitysten pohjalta hahmottelemaan toteutus- ja rahoitusmalliin.

Osana hanketyötä on toteutettu laaja selvitysten sarja. Näitä olivat:

- Museon konsepti, toiminta- ja palvelumalli. Palvelumuotoilun ja konseptisuunnittelun kumppaneina toimivat Solita Oy ja DVDL Design Solutions.
- Museorakennuksen alustava hankesuunnittelu, rakennuttajakonsulttina Haahtela-kehitys.

UUSI ARKKITEHTUURI- JA DESIGNMUSEO

- Uuden museon liiketoiminta- ja rahoitussuunnitelma. Suunnitelma tehtiin yhteistyössä Designmuseon ja Arkkitehtuurimuseon kanssa. Työtä tuki Solitan palvelumuotoiluprosessi ja sen validointikumppanina toimi Deloitte Oy.
- Selvitys museohankkeen lähtökohdista verotuksen näkökulmasta, kumppanina KPMG.
- Varainhallintakumppanin alustava kartoituskierrös.
- Alustava suunnitelma Suomen arkkitehtuurimuseon säätiön ja Designmuseon säätiön sulautumisesta Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiöön, henkilökunnan siirtymisestä perustettavaan osakeyhtiöön ja uuden museo-organisaation toiminnasta siirtymävaiheen aikana.

Uuden museo-organisaation muodostaminen

Vuoden 2023 aikana käynnistetään Suomen arkkitehtuurimuseon ja Designmuseon säätiön sulautumissuunnitelma Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiöön. Sulautumisen on määrä tapahtua tilikausien 2023/2024 taitteessa. Ennen sulautumista säätiö perustaa museotoimintaa ylläpitävän osakeyhtiön, jonka alaisuuteen sulautuvien museosäätiöiden henkilökunnat siirtyvät liikkeenluovutusperiaatteiden mukaisesti säätiöiden sulautumisen yhteydessä.

Museotoimintaa ylläpitävään osakeyhtiöön nimitetään uuden museon tavoitteiden mukainen hallitus ja toimiva johto.

Museon uudisrakennushanke

Säätiö ja Kiinteistö Oy ADM tekevät yhteistyötä museolle kaavaillun uudisrakennuksen kehityshankkeessa. Uudisrakennuksen alustava hankesuunnitelma, jonka toteuttaa rakennuttajakonsultti Haahtela-kehitys, valmistuu alkuvuodesta 2023. Vastuu säätiön ja Helsingin kaupungin käynnistämästä alustavasta hankesuunnittelusta siirtyi syksyllä 2022 kiinteistöyhtiölle.

Säätiö ja Kiinteistö Oy ADM tekevät yhteistyötä Helsingin kaupungin ja Makasiinirannan laatu- ja konseptikilpailun marraskuussa 2022 voittaneen ryhmän (Konsortium Gran) kanssa tavoitteena varmistaa alueen suunnittelun eteneminen museotoimintaa tukevalla tavalla ja alueen kehittämisen tuomien reunaehtojen huomioiminen museohankkeen suunnittelussa.

Museosäätiön varainhankinta

Museon toteutus päätösten edellytyksenä on, että säätiöllä on sitoumukset vähintään 30 miljoonan euron yksityisen pääoman kokonaisuus. Säätiön varainhankinnan ensisijaisena tavoitteena on vähintään 150 miljoonan euron pääomatavoitteen saavuttaminen. Alkuvuodesta 2023 ehdollisina lahjoitus päätöksinä oli koossa 25 miljoonaa euroa:

UUSI ARKKITEHTUURI- JA DESIGNMUSEO

Jane ja Aatos Erkon säätiö	20 000 000 euroa
Suomen Kulttuurirahasto	2 000 000 euroa
Svenska kulturfonden	2 000 000 euroa
Saastamoisen säätiö	1 000 000 euroa

Museon toteutus- ja rahoitusmallissa säätiölle lahjoitettujen pääomien tuotoilla olisi määrä kattaa vähintään museon uudisrakennuksen pääomavuokra- ja ylläpitokulut. Vuoden 2022 aikana toiminta- ja riskiympäristössä tapahtuneiden muutosten johdosta on todettu että museorakennuksen rahoitus- ja toteutusmallissa tulee tutkia myös vaihtoehtoisia toteutus- ja rahoitusmalleja.

Viestintä ja vuorovaikutus

Säätiö viestii hankkeesta yhteistyössä hankkeen perustajien, Helsingin kaupungin ja opetus- ja kulttuuriministeriön, sekä Arkkitehtuurimuseon ja Designmuseon kanssa. Museohankkeen viestinnän resursointia tukee Suomen taideteollisuusyhdistyksen 100-vuotissäätiö. Viestintäkumppaneina vuonna 2022 ovat toimineet Juni Communication & Production Oy ja Ellun Kanat Oy.

Vuoden 2022 aikana säätiö, Arkkitehtuurimuseo ja Designmuseo ovat esitelleet museohanketta eri yhteyksissä Suomessa sekä Barcelonassa, Kasselissa, Lausannassa ja Pariisissa. Hankkeesta on uutisoitu muun muassa Helsingin Sanomissa, Ylellä ja MTV3:n uutisissa. Suunnittelualojen ammattilaismedioista hanke on ollut esillä esimerkiksi Arkkitehtiutisissa, Projektuutisissa ja Rakennuslehdessä.

Säätiö on järjestänyt vuoden aikana erilaisia keskustelu- ja sidosryhmätilaisuuksia hanketta koskien. Tilaisuuksissa on kerrottu hankkeen ajankohtaisista asioista sekä kerätty näkemyksiä osallistujilta. Tilaisuuksista sekä muista hanketta koskevista ajankohtaisista aiheista on uutisoitu hankkeen verkkosivuilla ja uutiskirjeessä. Tilaisuudet on lueteltu liitteessä *Vuoden 2022 aikana toteutetut vierailut, vertailukohteet, haastattelut ja työpajat.*

Kesäkuussa 2022 säätiö järjesti kaikille kiinnostuneille avoimen esittely- ja keskustelutilaisuuden Helsingin keskustassa. Paneelikeskustelussa Kaarina Gould, Katja Lindroos, Nimco Kulmiye Hussein, Aleks Malmberg ja Inari Virkkala. (Kuva: Anni Koponen)

UUSI ARKKITEHTUURI- JA DESIGNMUSEO

Hankkeen alkuvaiheen viestintä on keskittynyt keskeisiin sidosryhmiin. Vuonna 2023 viestintää ja vuorovaikutusta kohdennetaan entistä laajemmin myös tulevan museon käyttäjille. Vuoden 2023 merkittävimmät viestintätoimenpiteet liittyvät päätöksentekoon museon toteuttamisesta sekä museon uudisrakennuksesta järjestettävän suunnittelukilpailun lanseeraamiseen. Suunnittelukilpailun järjestämisestä ja siihen liittyvästä viestinnästä vastaa Kiinteistö Oy ADM.

Hankkeen eteneminen ja säätiön toiminta vuosina 2023–2024

Myönteisen päätöksen myötä siirrytään museon rakennushankkeen toteutusvaiheeseen ja kutsutaan vähintään 150 miljoonan euron pääomalahjoitukset Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiön peruspääomaan. Pääomalahjoitukset kutsuttaisiin erikseen sovittavassa aikataulussa vuosien 2023–2026 aikana.

Myönteinen toteutuspäätöksen myötä avataan myös museon uudisrakennuksen suunnittelukilpailu. Kilpailun järjestää Kiinteistö Oy ADM tiiviissä yhteistyössä säätiön kanssa.

Uuden museo-organisaation muodostaminen etenee vuoden 2023 aikana. Arkkitehtuurimuseon ja Designmuseon sulautuminen Suomen arkkitehtuurimuseon on tavoitteena toteuttaa 1.1.2024. Sulautumisen ja siihen liittyvän liikkeenluovutuksen valmistelua tehdään yhdessä sulautuvien museosäätiöiden kanssa. Vuoden 2023 aikana säätiö perustaa museotoimintaa ylläpitävän museoyhtiön ja kiinnittää sille hallituksen ja toimivan johdon.

Nykyisen Designmuseon vierailijat ovat esittäneet ajatuksiaan siitä, mitä uuden arkkitehtuuri- ja designmuseon kokoelmiin tulisi tallentaa ja mitä uudessa museossa tulisi olla esillä. Vastauksia on tullut yli 5000. Osa vastauksista kootaan osaksi säätiön valmistelemaa uuden museon toteutussuunnitelmaa.

Liite. Vuoden 2022 aikana toteutetut vierailut, vertailukohteet, haastattelut ja työpajat

Hankkeen puitteissa on järjestetty lukuisia keskustelu- ja sidosryhmätilaisuuksia, joissa on kerrottu projektin etenemisestä sekä kerätty näkemyksiä osallistujilta. Lisäksi hanketyö on sisältänyt yksilöhaastatteluita, ryhmäkeskusteluita ja työpajoja eri alojen asiantuntijoiden, Designmuseon ja Arkkitehtuurimuseon henkilökuntien sekä kaupunkilaisten kanssa.

Arkkitehtuurikoulu Arkin 15–19-vuotiaat oppilaat ideoivat oppimisen konsepteja uuteen museoon yhteistyössä Arkin ja Arkkitehtuurin ja muotoilun oppimisen keskus A&DO:n kanssa toukokuussa 2022 järjestetyssä työpajassa. (Kuva: Elias Broms)

28.10.2021 alkaen Uusi arkkitehtuuri- ja designmuseo on ollut esillä Designmuseon kokoelmanäyttelyn vaihtuvassa tilassa. Noin 5000 museokävijää on jättänyt vastauksen koskien sitä, mitä uuden arkkitehtuuri- ja designmuseon kokoelmiin tulisi tallentaa ja mitä uudessa museossa tulisi olla.

24.8.2021 Pyöreän pöydän keskustelu muotoilu- ja arkkitehtuurialan sidosryhmille. Designmuseo.

11.5.2022 Nuorten työpaja yhteistyössä Arkkitehtuurikoulu Arkin sekä Arkkitehtuurin ja muotoilun oppimisen keskuksen (A&DO) kanssa. Designmuseo.

8.6.2022 ja 14.6.2022 Fokusryhmäkeskustelut kaupunkilaisten kanssa. Solita.

14.6.2022 *Mitä kuuluu uudelle arkkitehtuuri- ja designmuseolle?* -keskustelutilaisuus, Sofia Helsinki.

6.9.2022 – 13.12.2022 Aalto-yliopiston arkkitehtuurilaitoksen studio-kurssi. Aalto-yliopisto.

9.9.2022 *New AD Museum: Open Design Professions* -keskustelutilaisuus. Helsinki Design Weekin kumppanuustapahtuma, Tiedekulma.

11.10.2022 *3A Talks: AD-museo ja osallistava arkkitehtuurikilpailu* -keskustelutilaisuus. Yhteistyö Arkkitehtuurin tiedotuskeskus Archinon, Suomen Arkkitehtiliitto SAFA:n ja Arkkitehtitoimistojen liitto ATL:n kanssa. Virtuaalitapahtuma.

15.11.2022 ja 30.11.2022 Kansainvälisen neuvonantajaryhmän työpajat. Virtuaalitapahtumia.

8.12.2022 ja 9.12.2022 Pyöreän pöydän keskustelut arkkitehtuuri-, muotoilu- ja museotalan sidosryhmille. Designmuseo.

UUSI ARKKITEHTUURI- JA DESIGNMUSEO

Suunnitelmaa työstettäessä hankeorganisaatio on käynyt vuoropuhelua ja tutustunut useisiin valtakunnallisiin ja kansainvälisiin museo- ja kulttuurikohteisiin:

Väre, Aalto-yliopisto, Aarhus School of Architecture (Aarhus, Tanska), **Amos Rex, Amsterdam Public Library – OBA** (Amsterdam, Alankomaat), **ArkDes** (Tukholma, Ruotsi), **Atlas – Kansallismuseon laajennusosa, BMW Guggenheim Lab, Center for Architecture** (New York, USA), **104 The Cent Quatre** (Pariisi, Ranska), **Cooper Hewitt, Smithsonian Design Museum** (New York, USA), **Danish Architecture Center** (Kööpenhamina, Tanska), **Depot Boijmans Van Beuningen** (Rotterdam, Alankomaat), **Deichman Bjorvika** (Oslo, Norja), **Design Museum** (Lontoo, Englanti), **Dokk1** (Aarhus, Tanska), **Eesti Arhitektuurimuuseum, EMMA – Espoon modernin taiteen museo, Exploratorium – Museum of Science, Technology, and Arts** (San Francisco, USA), **Fotografiska** (Tukholma, Ruotsi), **Heureka, Turun historian ja tulevaisuuden museohanke, Kansallisgalleria, Keskustakirjasto Oodi, Kistefos Museum** (Kistefos, Norja), **Lahden visuaalisten taiteiden museo Malva, Liljevalchs** (Tukholma, Ruotsi), **Louisiana Museum of Modern Art** (Kööpenhamina, Tanska), **LocHal Library** (Tilburg, Alankomaat), **Mudac & Plateforme10** (Lausanne, Sveitsi), **Munchmuseet** (Oslo, Norja), **Moderna Museet** (Tukholma, Ruotsi), **MuseumLab – Children’s Museum of Pittsburg** (Pittsburgh, USA), **Museum of London** (Lontoo, Englanti), **Nasjonalmuseet** (Oslo, Norja), **Nationalmuseum** (Tukholma, Ruotsi), **Nykytaiteen museo Kiasma, Philadelphia Contemporary** (Philadelphia, USA), **Powerhouse Parramatta** (Sydney, Australia), **Röhsska Museet** (Göteborg, Ruotsi), **SESC 24 Maio & SESC Pompeia** (São Paulo, Brasilia), **Serlachius-museot, Vitra Design Museum** (Weil am Rhein, Saksa), **V&A Dundee** (Dundee, Skotlanti), **V&A East, V&A South Kensington, Young V&A** (Lontoo, Englanti).

Säätiön hallituksen rakennusvaliokunta teki opintomatkan Osloon syyskuussa 2022. Kuvassa Oslon oopperatalon katolla näkyvät museohankkeen rakennuttajakonsultti Markus Mikkola (vas.), opetus- ja kulttuuriministeriön projektipäällikkö Markku Inkeroinen, Juha Lemström, Mikko Aho, viestinnän suunnittelija Pyry Waltari, Anna Valtonen ja projektipäällikkö Reetta Turtiainen. Matkaa tuki Suomalais-norjalainen kulttuurirahasto. (Kuvan otti matkalle myös osallistunut Kaarina Gould)